

Професійна освіта

УДК 378.046-021.68:373.2.011.3-051

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20315787>

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИХОВАТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Дятленко Наталія Михайлівна

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

<https://orcid.org/0000-0002-5557-8243>

Гончаренко Алла Миколаївна,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

<https://orcid.org/0000-0002-1484-7355>

Юрчук Наталія Анатоліївна,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

<https://orcid.org/0009-0005-7391-6786>

Прийнято: 09.05.2026 | Опубліковано: 20.05.2026

Анотація

У статті здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз факторів, що детермінують розвиток професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти в сучасній системі післядипломної педагогічної освіти в умовах тривалого воєнного стану в Україні. Актуальність дослідження зумовлена глибокою трансформацією вітчизняного освітнього простору, появою критичних безпекових викликів та нагальною необхідністю оперативного й гнучкого

реагування інституцій підвищення кваліфікації на реальні запити педагогів-практиків.

Метою статті є виявлення, систематизація та детальна характеристика ключових факторів, які прямо впливають на загальну ефективність безперервного професійного розвитку вихователів у цей надскладний кризовий період. Науковий пошук будувався на застосуванні класичних наукових підходів у комбінації, що повністю відповідає меті, досліджуваного педагогічного явища.

Обґрунтовано цілісну низку факторів розвитку професійних компетентностей: особистісну мотивацію педагога до безперервного саморозвитку, його психоемоційний стан, готовність до активного професійного зростання в умовах хронічного стресу, а також загальний рівень цифрової грамотності. Доведено, що в умовах воєнних дій особливого й стратегічного значення набуває здатність сучасного вихователя створювати безпечне й психологічно комфортне освітнє середовище, розвивати власну резильєнтність (психологічну стійкість), ефективно будувати індивідуальну траєкторію самовдосконалення. Визначено, що загальна ефективність системи післядипломної освіти у цей кризовий період безпосередньо залежить від гнучкості, мобільності та персоналізації навчання, активного використання провідних андрагогічних принципів, а також широкого впровадження спеціалізованих тренінгових курсів психотерапевтичного спрямування.

Результати дослідження слугують теоретико-методологічним підґрунтям для моделювання та реалізації психолого-педагогічних умов розвитку професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. Це уможлиблює оновлення змісту курсової підготовки, створення гнучких інноваційних моделей навчання, орієнтованих на безперервний професійно-особистісний розвиток вихователів закладів дошкільної освіти, психологічну підтримку учасників освітнього процесу, мінімізацію ризиків їхнього професійного вигорання.

Ключові слова: професійна компетентність, вихователі закладів дошкільної освіти, післядипломна освіта, воєнний стан, фактори розвитку.

FACTORS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF EDUCATORS IN THE POSTGRADUATE EDUCATION SYSTEM

During Martial Law

Dyatlenko Natalia Mykhailivna

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

<https://orcid.org/0000-0002-5557-8243>

Honcharenko Alla Mykolayivna,

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

<https://orcid.org/0000-0002-1484-7355>

Yurchuk Natalia Anatoliivna,

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

<https://orcid.org/0009-0005-7391-6786>

Abstract

This article provides a comprehensive theoretical and methodological analysis of the factors shaping the professional competencies of preschool teachers within the modern postgraduate pedagogical education system during prolonged martial law in Ukraine. The relevance of the study stems from the profound transformation of the national educational space, critical safety challenges, and the urgent need of the professional development institutions to respond flexibly to the real demands of practicing educators.

The purpose of the article is to identify, systematize, and thoroughly characterize the key factors, directly affecting the continuous professional development of preschool teachers during this highly complex crisis. The scientific inquiry combines classical

scientific approaches aligned with the nature of the pedagogical phenomenon under study.

A comprehensive set of factors contributing to professional competency development has been substantiated: teachers' personal motivation for continuous self-development, their psycho-emotional state, readiness for active professional growth under conditions of chronic stress, and overall digital literacy. It is proven that amid military actions, a modern teacher's ability to create a safe and psychologically comfortable learning environment, develop resilience (psychological stamina), and effectively build an individual trajectory of self-improvement acquires strategic importance. The overall effectiveness of postgraduate education during this crisis directly depends on flexible, mobile, and personalized learning, the application of andragogical principles, and the widespread implementation of specialized psychotherapeutic training courses.

The research findings serve as a theoretical and methodological foundation for modeling and implementing psychological and pedagogical conditions for developing educators' professional competence within the postgraduate education system. This enables updating course content and creating flexible, innovative learning models focused on the continuous professional and personal development of preschool educators, providing psychological support to participants in the educational process, and minimizing the risks of their professional burnout

Keywords: professional competence, preschool teacher, postgraduate education, martial law, development factors, resilience, educational digitalization.

Вступ. Перед сучасною післядипломною освітою стоїть задача допомогти кожному педагогу розширити зону власної професійної компетентності, сприяти набуттю ним нових знань і вмінь, задовольнити потребу в розвитку і змінах. Специфіка організації післядипломної освіти передбачає не стільки оснащення

слухачів знаннями, скільки розвиток творчого потенціалу та особистісне зростання [5]. Розвиток професійної компетентності передбачає розвій творчої індивідуальності, появу активної сприйнятливості до педагогічних інновацій, здатності змінюватися та прилаштовуватися до мінливих умов освітнього середовища. Ці задачі можуть бути вирішені за умови комплексного підходу до їх вирішення, в тому числі, і максимальної психологізації та збагачення педагогічного компонента освітнього процесу післядипломної освіти. Втім, починаючи з 2020 р. і донині масштабні виклики змусили інститути післядипломної освіти і самих здобувачів переосмислити природу професійного розвитку педагогів, розширити площину можливостей, відшукувати ресурси для подолання бар'єрів. Аналіз першоджерел на предмет психолого-педагогічних умов професійного розвитку педагогів показав, що науковці, педагогічні колективи закладів освіти, інститути післядипломної освіти наразі знаходяться в стані пошуку варіантів, що могли б задовольнити вимоги щодо безпеки, актуальності, форм та методів навчання [2;3].

Умови воєнного стану значною мірою посилили інтерес до дистанційних форм навчання, чому присвятили свої дослідження. Волошин О. Р., Мусієнко О. В., Гуртова Т. В., Якимишин О. М., Мала І.Б., Дем'янюк А. та багато інших авторів, які різною мірою торкалися цього питання. Більшість позицій не втрачають своєї актуальності дотепер. Коли раніше ця проблема розглядалася під кутом зору способу постачання інформації, підвищення кваліфікації на певний період, то пізніше набула особливого забарвлення і звучання: освіта впродовж життя, роль та можливість дистанційного навчання для розвитку особистості, проєктування дистанційного навчального середовища, особливостей розвитку психологічних компетентностей тощо [9].

Саме стану справ у післядипломній педагогічній освіті присвячено дослідження Ляхоцької Л.Л., де розглядаються особливості використання дистанційних технологій навчання. Автор цілісно, структурно, з різноманітними

додатками подає організаційно-методичні умови дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації, аналізує інформаційні технології для організації дистанційного навчання, пропонує концептуальну модель проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти [4].

Дослідники воєнної доби Одарченко В.І., Брюховецька І., Височан Л., Чередник Л. у своїх наукових пошуках особливостей професійного розвитку науково-педагогічних працівників в умовах воєнного стану роблять акцент на таких формах навчання, як проведення науково-педагогічних семінарів, підтримка партнерства з іншими закладами освіти, застосування цифрових технологій, розробка програм, методичних рекомендацій, науково-методичних посібників щодо методики професійного навчання в різних формах, здійснення науково-педагогічного супроводу професійного розвитку педагогів, використання соціальних мереж для публікації звітних матеріалів щодо результатів підвищення кваліфікації та ін. Пропонується широкий арсенал форм, методів і підходів в організації післядипломної освіти [1; 5].

Цікавим видається наукова розвідка про досвід куратора-викладача з наголосом на важливій ролі цього фахівця в організації підвищення кваліфікації в умовах воєнного стану в країні [Олійник Л.Л. 2022]. Куратору дослідник відводить роль особи, що здатна суттєво вплинути на процес перебігу навчання в умовах дистанційної форми, зокрема, підтримати контакт між учасниками навчання, підсилювати інтерес до навчання, націлювати на підтримку та взаємодопомогу. Особлива місія викладача під час воєнних дій – бути психологом: почути кожного, взяти до уваги індивідуальну історію кожного слухача. Досить детальний опис різних складових робить даний матеріал корисним не лише для викладачів-кураторів, а й для всіх інших організаторів післядипломної освіти [6].

Все сказане про особливості навчання у системі післядипломної освіти засвідчує існування сталого інтересу до різних форм і методів навчання у

науково-педагогічних працівників інститутів післядипломної освіти, намагання віднайти такі форми і методи, що були б максимально корисними, можливими для всіх учасників освітнього процесу і задовольняли освітні потреби педагогів в умовах військової агресії Росії.

Мета дослідження полягала у з'ясуванні змін, що відбулися протягом останніх років у ставленні вихователів закладів дошкільної освіти м. Києва до організації власного професійного розвитку і розвитку професійної компетентності та у висвітленні умов розвитку професійної компетентності в Інституті післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Методи. Концептуальність і тактика наукового пізнання визначалися теоретичним аналізом поглядів провідних науковців у контексті встановленого напрямку дослідження. Обрані теоретичні методи (аналіз, систематизація, узагальнення наукових джерел) у порівнянні й зіставленні підтвердили актуальність наукового пошуку щодо професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.

Методологія дослідження ґрунтувалася на кількісному і якісному аналізах даних, на вивченні теоретичних понять та пристосуванні наших дослідницьких завдань до існуючих наукових концептуальних моделей. Цілі нашого дослідження узгоджувалися з реальними потребами педагогічної спільноти щодо формування та удосконалення ключових компетентностей.

Науковий пошук будувався на застосуванні класичних наукових підходів у такій комбінації, що відповідає меті досліджуваного явища: аналіз літературних джерел, емпіричні дослідження (спостереження, різні методи збору інформації (види опитування, систематизація статистичних даних, обробка та їх опис), інші методи. Це дало можливість побачити взаємозумовленість між професійним вивченням вихователя і пропонованою післядипломною освітою у відповідних інституціях.

Досліджуючи зміни у баченні вихователів щодо мотивації, очікування, організації курсів підвищення кваліфікації та у висвітленні умов післядипломної освіти в Інституті, ми вдалися до зіставлення теперішнього стану проблеми з ретроспективною картиною. Період дослідження охоплював COVID-19, відкрити збройну агресію Росії, дію нових нормативно-правових документів, що спричинили зміни в організації та змісті дошкільної освіти, надали нових акцентів післядипломній педагогічній освіті.

Результати дослідження. Для порівняння були використані дані дослідження 2020 і 2026 років. Задля вивчення ставлення вихователів закладів дошкільної освіти до організації освітнього процесу на курсах підвищення кваліфікації було проведено опитування (анкетування, інтерв'ю) щодо визначення причин, що спонукали до курсової перепідготовки, очікувань від цих курсів, переваг у способах і методах навчання. У анкетуванні взяли участь 63 вихователі закладів дошкільної освіти міста Києва, що мають середню та вищу освіту, віком від 24 до 54 років – у 2020 році та 51 вихователь закладів дошкільної освіти з вищою та середньою освітою, віком від 28 до 55 років у 2026 році.

Так, за результатами опитування 2020 року, було встановлено, що переважна більшість слухачів (78%) стає учасником післядипломної освіти лише в силу зовнішніх обставин («прийшов час», «сказав методист», «зателефонували в п'ятницю, що в понеділок маю йти на курси», «я збиралася йти навесні, але мене відправили чомусь зараз», «потрібно пройти курси, бо скоро буде атестація», «на курси не збиралася, але захворіла колега і довелося йти мені»). Лише невисокий відсоток слухачів (19 %) самостійно визначилися із терміном підвищення кваліфікації, готувалися до них і були вмотивовані на навчання. На запитання щодо способів навчання, 32% слухачі відповіли, що віддають перевагу практичним заняттям в дошкільному закладі (не вбачаючи для себе якоїсь користі від занять в аудиторії), а більша частина з них (56 %) висловили побажання бути на лекціях (при цьому називалися прізвища викладачів).

Опитування 2026 року показали суттєві зміни у ставленні педагогів до організації власного професійного розвитку, розвитку професійної компетентності. Більшість з них (72%) заявили, що намагаються продумувати траєкторію професійного зростання, шукати найзручніші варіанти, брати до уваги вимоги, зокрема, щодо підвищення компетентності інклюзивної та психологічної, максимально орієнтуватися на Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти». Більшість надали перевагу очно-дистанційним курсам, зокрема, вебінарам, де найбільш привабливою стороною є варіативність тематики і можливість бути учасниками такого навчання, фактично перебуваючи на робочому місці. Найвищим балом учасники опитування оцінили проведення курсів підвищення кваліфікації на території власного освітнього закладу.

Час визначив форми організації навчання відповідно до запитів та умов сьогодення. Тому поширення знайшли виїзні заняття на робочому місці вихователів, що економить час на переїзди у межах мегаполісу, особливо на час повітряної тривоги, коли міський транспорт обмежує свій рух. Наступним фактором на користь цієї форми є спільність професійних інтересів у колективі, відповідно до яких обирається тема заняття із запропонованого Інститутом переліку. Очна форма уможливорює надання заняттю діалогічно-практичного звучання, що задовольняє не лише теоретичні інтереси, а й дозволяє вправління кожного у прийомах і методах. Слухачі не витрачають час на знайомство, бо є членами одного педагогічного колективу [6].

Наступною за популярністю є форма проведення занять на замовлення бажаної теми. Позитивним у такій формі є те, що педагогічний колектив самостійно визначає актуальні теми, коло своїх інтересів. Якщо подібної тема немає у переліку запропонованих, то викладач розробляє її на запит.

Разом з тим, педагоги-дошкільники також вдається до пошуку курсів за межами Інституту післядипломної освіти. Нам видається, що це позитивна тенденція у професійному розвитку педагогів, що свідчить про підвищення

свідомості, появу власної відповідальності, використання різноманітних ресурсів, що слугують на користь справи.

Таким чином, одержані дані, їх порівняння показали суттєві зміни у ставленні вихователів закладів дошкільної освіти до власного професійного розвитку, до тих умов, які пропонуються Інститутом післядипломної освіти. Ці зміни зачепили сферу мотивації, власної відповідальності за свій професійний розвиток, здатності свідомо обирати те, що потрібно для професійного розвитку.

Намагаючись налаштувати слухачів-вихователів на усвідомлене навчання, активізувати у них потребу в самовдосконаленні, підсилити особистісну мотивацію до розвитку професійної компетентності, розробили систему організаційно-педагогічних підходів, яка ґрунтується *на суб'єкт суб'єктній взаємодії* учасників навчального процесу та застосуванні активних методів навчання. Було взято до уваги дослідження українських науковців [5; 6] на предмет сприятливих психологічних та педагогічних факторів, що мають забезпечити успішність післядипломної освіти педагогічних працівників та сформульовано принципові підходи щодо останнього. З-поміж них:

- *Створення сприятливих умов для самореалізації, самовираження, самоствердження, підвищення стійкості і впевненості кожного учасника освітнього процесу.*

Явище самореалізації передбачає максимальне використання потенціалу людини в певній справі, що тісно корелює з гуманістичним підходом в організації післядипломної освіти і ґрунтується на переконанні в особистісній гідності кожної людини, значущості для неї здатності до конструювання власної картини світу, вільного вибору та відповідальності за його наслідки, в отриманні радості від навчання як творчості [2].

У контексті сказаного, під час навчання на курсах підвищення кваліфікації слухачі повинні мати можливість продемонструвати свої професійні навички під час проведення майстер-класу, поділитися власними професійними надбаннями

під час педагогічних конференцій, висловити свою думку під час тематичних дискусій. Важливою умовою успішності післядипломної освіти мають стати ситуації вибору форми та змісту навчання, які мають забезпечити кожному учаснику можливість максимально реалізувати свої освітні потреби і стати засобом самореалізації та самоствердження. Вдалим підходом можна вважати і розширення переліку освітніх послуг, наприклад, навчання живопису, заняття йогою, участь у спортивних іграх та ін.

Сама атмосфера проведення занять має заохочувати кожного учасника до роздумів, дискусій та активної участі. Заняття варто будувати таким чином, щоб на кожному його етапі була можливість задіяти суб'єктність учасників. Вважаємо дієвим залучення учасників до вибору теми лекції, пропозиція поділитися своїм досвідом чи висловити своє враження, задіявши інтерактивні прийоми. Як приклад: «Зверніть увагу на цілі заняття, чи співпадають вони з вашими цілями?» «Чим важливий для вас цей матеріал?», «Проаналізуйте свої думки, чи не виникли у вас пропозиції щодо вивчення цього матеріалу?», «Спробуйте дати свої відповіді на поставлені запитання», «Визначайте свої труднощі», «Поставте запитання викладачу», «Уявіть себе на місці викладача: щоб ви хотіли запропонувати для вивчення теми?». Педагогічний арсенал викладачів має бути наповнений такими формами і методами навчання, як інтерактивні та імітаційні ігри, тренінги з розвитку професійної компетентності, розвивальні психотренінги, рефлексивні тренінги, семінари-діалоги, проблемні та тематичні зустрічі, заняття з розроблення педагогічних проєктів та ін.

- *Опікування психологічною атмосферою під час занять зі слухачами.*

Мікроклімат в інституті післядипломної освіти має бути насичений увагою, повагою й підтримкою освітніх та особистісних запитів кожного учасника освітнього процесу. Психологічні дослідження [4] показали, що перші години, а іноді й дні перебування на курсах підвищення кваліфікації наповнені тривогою та невпевненістю учасників. Починаючи навчальний процес, дорослий відчуває

усвідомлену або неусвідомлену тривогу з приводу істотних змін у своїх соціальних відносинах. Освоєння дорослим нової ролі – учня – потенційно загрожує статусу і самооцінці, викликає зрушення в самій ієрархії соціальних ролей, що пов'язане з частковим поверненням до такої собі дитячої соціальної ролі – учня, «навантаженої» індивідуальними психологічними переживаннями і установками. Особливо небезпечно, якщо роль учня нав'язується дорослому у варіанті безправного школяра, який не до кінця знає і розуміє сутність процесу навчання. спеціально проектувати сприятливу соціальну ситуацію як ситуацію розвитку дорослої людини, яка розкриває свої нові позитивні можливості, безпечні для статусу і самооцінки, що розширюють, збагачують, а не деформують простір її життєдіяльності [4]. Тому під час перших навчальних занять доцільним є проведення тренінгу, під час якого слухачі познайомляться, озвучать свої очікування та зможуть виробити спільні й індивідуальні цілі.

У контексті зазначеного чинника особливо важливо враховувати вікові категорії педагогів-слухачів. Помічено, що учасники різних вікових груп по-різному переміщуються в системі компетентнісної ієрархії, тобто засвоюють знання та вміння з різною швидкістю, по-різному ставляться до педагогічних інновацій. Педагоги-слухачі старшого віку мають значний педагогічний досвід, але при цьому – дещо нижчий рівень теоретичних знань та зі значною пересторогою ставляться до всього нового. Особливу трудність у них викликає заняття з розвитку комп'ютерної грамотності. Задача викладачів у цій ситуації полягає в тому, щоб заспокоїти слухачів, продемонструвати підтримку та впевненість, налаштувати на конструктивну навчальну позицію.

Водночас, щоб задовольнити освітні потреби молодих педагогів, варто більше використовувати інтерактивні методи навчання, пропонувати цій категорії слухачів широкий діапазон завдань, створювати умови підвищеної відповідальності, надавати можливість генерувати ідеї, керувати й організовувати.

- *Врахування мотиваційних чинників слухачів курсів підвищення кваліфікації.*

Варто взяти до уваги, що різні слухачі потрапили на курси з різних причин, з домінуванням часто суперечливих мотивів. У одній і тій же аудиторії можуть перебувати слухачі, які налаштовані на навчання і намагаються максимально скористатися ситуацією, щоб озброїтися знаннями, і такі, що потрапили на навчання виключно задля одержання посвідчення про проходження курсів підвищення кваліфікації. Втім, не лише перші, але й другі швидко захопляться процесом навчання за таких умов: коли інформація буде подаватися як життєво і професійно важлива, необхідна, що й зробить її привабливою і бажаною для слухачів. Таке позитивне налаштування на навчання може з'явитися, коли педагог отримує задоволення від того, що він дізнався чи відкрив для себе в професії щось нове і тоді, коли його участь надає відчуття самовираження та самоствердження. При цьому побічним результатом навчання є виникнення самостійної розумової діяльності, поява почуття самоцінності, самореалізованості, визнання авторитету, престижу, збільшення соціально психологічних контактів, соціального ствердження [8].

- *Включення до навчального плану психології як навчальної дисципліни,* в рамках якої розглядати питання, напрямів і питань, що особливо турбують педагогів. З-поміж інших найчастіше називають такі: як долати втому, як боротися з професійним вигоранням, як переживати стреси та депресії, як поєднувати професійний розвиток і особисті інтереси та ін. Бесіди з психологом, тренінги, індивідуальні консультації допоможуть впоратися з власними психологічними проблемами, знизять градус напруги та налаштують на конструктивну позицію у навчанні.

- *Гармонізація культури підтримки та супроводу педагогів у вивищенні професійного розвитку.* Передбачається, що викладач, куратор, тьютор, які здійснюють психолого-педагогічний супровід процесу підвищення кваліфікації, не лише демонструють методики консультування, діагностики, корекції, а й вдаються до системного аналізу проблемних ситуацій, програмування і

планування діяльності, спрямованої на їхнє вирішення. Таким чином створюється активне професійне коло учасників освітнього процесу. Стратегія психолого-педагогічного супроводу пролягає у сферах загальнолюдських цінностей і міжособистісного спілкування, що й розглядається як інноваційна концептуальна ідея. Педагогічний ресурс супроводу-співробітництва певним чином унікальний: педагог допомагає педагогу не лише усвідомити сутність проблеми, а й виявити власні реальні та потенційні можливості, подумки застосувати варіанти рішень та обрати найбільш оптимальний із них [7].

- *Встановлення тісного взаємозв'язку між підвищенням кваліфікації педагога і розвитком рівня його професійної майстерності.*

Важливим показником педагогічної майстерності є рівень сформованості творчої індивідуальності фахівця. Педагогічна майстерність, як неповторний процес педагогічної дії, своєрідна й унікальна, має індивідуальний стиль і не зводиться до окремих знань чи умінь. Це продукт синтезу теоретичних знань, практичних дій, досвіду особистості, що формується в контексті індивідуальності педагога. На сучасному етапі розвиток ідей педагогічної майстерності базується на психології творчості (Л. Виготський, О. Лук, В. Моляко, В. Рибалка), на педагогічній акмеології, що вивчає проблеми професійного й особистісного розвитку людини, умови та шляхи досягнення нею вершин професіоналізму (Н. Гузій, А. Деркач, Є. Климов, Н. Кузьміна, А. Маркова). Відомий психолог О. Щербаков (1990 р.) звертав увагу на те, що дослідницький, конструктивний, організаційний, комунікативний елементи діяльності педагога тісно взаємодіють між собою у напрямі його цілеспрямованої творчої діяльності. На основі цих елементів говоримо про компетентності педагога. Як результат, у системі післядипломної освіти через пошук і застосування педагогічних технологій та шліфування професійної майстерності набуваються нові та розвиваються вже набуті професійні компетентності. Вільне володіння професією на рівні творчості – самотворчість.

- *Введення в освітній процес інформаційних технологій.* Незаперечно, що педагогічні технології завойовують все ширший простір, здобуваючи нові можливості впливу на традиційний освітній процес. Але очевидно, що й підвищують його. Технологізація освіти не обмежує свою сферу лише навчанням, підготовкою кадрів, а передбачає ширший і різноманітний спектр освітніх послуг. Це диктує перебудову стереотипів традиційної післядипломної освіти, формує нове мислення всіх учасників освітнього процесу, додає нові яскраві штрихи до портрета сучасного педагога. Проте такий процес складний і важко дається самопізнанням. Інформаційні технології призводять до глибшого розуміння «педагогічної технології»: максимальне підвищення педагогічних результатів шляхом аналізу, відбору, конструювання, узагальнення, завбачування результатів і ризиків. Педагогічні технології наближаються до точних наук, а післядипломну освіту роблять цілком організованим, керованим процесом з передбачуваним позитивним результатом [7].

Висновки. Аналіз нормативних та наукових джерел з проблеми професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти підтверджує важливість створення сприятливих психолого-педагогічних умов для розвитку професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. З'ясовано, що важливим питанням у професійному становленні фахівця є самореалізація і самоствердження кожного учасника навчання. Результати нашого дослідження свідчать про необхідність посиленої уваги до мотиваційних факторів слухачів, надання конкретної практичної допомоги та створення гнучкої стратегії супроводу-співробітництва з боку викладацького складу Інститутів післядипломної освіти. Все це разом сприяє вивищенню професійної майстерності педагога.

Список джерел

1. Брюховецька І., Височан Л., Чередник Л. Післядипломна освіта як визначальний чинник професійного зростання педагога: *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. №5. 2024. <https://surl.lu/tapomx>
2. Вдовиченко К.С. Підвищення кваліфікації як важлива складова ефективної професійної діяльності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О. *Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану та пандемії: матеріали регіонального науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 26 травня 2022р. м. Біла Церква, 2022. С. 13–17.* <https://surl.li/nlkhhv>
3. Либа Н. Освітня система України в умовах війни: актуальні проблеми та досвід щодо їх розв'язання. *Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект (присвячується пам'яті А. П. Назаренка): збірник матеріалів науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 2023. Хмельницький :ХОІППО, 2023. Ч. 2. С. 43–47.* <https://surl.li/vxelor>
4. Ляхоцька Л.Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Ун-тет менедж. освіти», АНВО України. К., 2018. 288 с. <https://surl.li/gyizzs>
5. Одарченко В.І. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників в умовах воєнного стану. *Вісник Наука та освіта. №8 (14). 2023. С. 714-723* <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/6219>
6. Олійник Л.М. Післядипломна педагогічна освіта в умовах воєнного стану. *Теорія і практика професійної освіти. Вересень № 2 (93) 2022. С. 123-136.*
7. Орлова О.А. Компетентність педагога в розрізі проблеми сталого розвитку. *Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції (Житомир, 20 листопада 2017 р.). Житомир, 2017. С.95-101.*

8. Павлова О.Г. Психолого-педагогічний супровід як умова професійної мотивації майбутніх учителів початкових класів. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. Херсон, 2017. Випуск LXXX. Том 1. С.180-183. URL: <https://surl.lt/xqzvup>
9. Сидоренко Ю. Особливості розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів початкової школи в умовах післядипломної освіти. *Наукова практика : сучасні та класичні методи дослідження: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Бостон, США, 14 лютого 2025 р.)*. Київ, 2025. С. 294–299. URL: <https://surl.li/wofkda>